

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjski peti vsi za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati L. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 12—
četrt leta 6:50	četrt leta 6—
na mesec 2:30	na mesec 2—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Napeta struna.

Dunaj, 3. aprila.

Oficijozni »Fremdenblatt« naznanja danes, da je smatrati brodovno demonstracijo proti Črni gori kot zadnje še diplomatično sredstvo, katerega se poslužujejo vesile, da primorajo Črno goro obustaviti nadaljnje operacije pred Skadrom. Vesile da so trdno odločene realizirati svoje soglasne sklepe in demonstracija brodovja dokazuje Črni gori jasno, da so podvzele vesile akcijo, ki omogoča brez odlašanja odreditve nasilnega postopanja, čim bi se brodovna demonstracija izkazala neuspešno.

Tako »Fremdenblatt«, ki torej jasno in javno naznanja, da se bo proti Črni gori postopalo z oboroženo silo, ako ostane kralj Nikolaj trdovraten. Londonska poročila govori o nekakem »deložiranju« srb-skih in črnogorskih čet, ako bi Skader padel v roke oblegovalec, naši politični krogi prorokujejo okupacijo črnogorskih mest in navajajo že regimente, ki so pripravljeni, da vderijo iz Budue in iz Krivošije na črnogorsko ozemlje.

Žal da »Fremdenblatt« ne odgovarja točno na vprašanje, ki se nam mora samo od sebe vsiljevati. Kdo bo izvršil ono nasilno postopanje, katerega predpriprava je baje demonstracija internacionalnega brodovja?

Evropa, vse vesile? Angleški Reuterjev biro poudarja poluradno, da je zaenkrat vprašanje nadaljnje akcije, ki bi presegala mere brodovne demonstracije hipotetičnega značaja, in da se o tem sploh še ne razpravlja. Angleška vlada, na katere sodelništvo proti Črni gori so naši diplomati tako ponosni, je torej glede nadaljnjih korakov mnogo skromnejša in jasno je, da »Fremdenblatt« v svojem današnjem članku nikakor ni podal mnenja evropskega konceta. Imamo pa še drugo pričlo. »Westminster Gazette«, organ angleške Foreign Office, pripominja danes izrecno, da je Rusija pristala na brodovno demonstracijo pod izrecnim pogojem, da se ne bo izvršila nikak vojaška operacija, razven

one, ki bi bile za podporo brodovja na obali neobhodno potrebne. Znano je, da soglasja Francija popolnoma z ruskimi nazori v tem vprašanju.

Cela tripleententa se torej izključuje od vseh korakov, o katerih sanjajo oni naši politiki, ki pred mislijo avstrijsko-črnogorske vojne ne zardijo.

In trozveza? Nemčija sodeluje ut aliquid fieri videatur. Italija ima stotere ozire rodbinskega in političnega značaja, ki ji branijo, da bi se proti Črni gori na kakršenkoli način preveč eksponirala. Ostaja torej Avstrija. Naši diplomati so kakor se zatrjuje odločeni, izstopiti iz evropskega konceta, ako ostane Črna gora trdovratna in ako se vesile ne odločijo k ostrejšemu postopanju. Tako je interpretirati »Fremdenblattova« izvajanja, ki hočejo dokazati, da daje tako ostro z internacionalno demonstracijo izražena volja Evrope eni ali drugi vesile pravico postopati z nasilnimi sredstvi. Ni dvomiti, da hoče biti ta vesile Avstrija, ki pa bi si rada angažirala še pomočnico. V dunajskih krogih se danes trdi, da nameravajo naši diplomati evropskim kabinetom predlagati, da naj se poveri Avstriji in Italiji z evropskim mandatom ter jima da carte blanche proti Črni gori.

Ze danes se lahko zatrjuje, da bi ta zahteva izzvala med vesile razpore, katerih neizogibna posledica bi bila razbitje evropskega konceta in s tem neposredna nevarnost evropskega konflikta. »Westminster Gazette« svari v resnem tonu Avstrijo pred prenatrženimi in samolastnimi koraki ter poudarja, kako odlične važnosti je, da se drže vse vesile skupnega agreementa, ki pa vsebuje le demonstracijo brodovja in ničesar več.

Ta članek »Westminster Gazette« pravi dovolj. Stvar ni taka kakor trdijo dunajski listi, da se nahaja Anglija v popolnem sporazumu z vsemi našimi koraki, marveč je ta, da igra angleška vlada danes še vlogo posredovalca in pomirjevalca, katero pa bi v trenutku odložila, čim bi se pojavila od naše strani zopet »separatistična stremjenja«.

Internationalna demonstracija brodovja ob črnogorski obali je sicer

poudarek jasno izražene volje Evrope proti kralju Nikolaju, pa morda ne v prvi vrsti. Primernejša se nam marveč zdi karakterizacija: avstrijske ladje so demonstranti, ostale policije.

Tako stojijo stvari danes. Tem manj moremo vedeti, kaj se zgodi, kadar pade Skader. Zdi se da so tako v Belgradu in na Cetinju prepričani, da bo Evropa v tem slučaju svoj prvotni sklep reasumirala.

Treba pa poudariti, da Skader ni le vojaško, temveč tudi politično in diplomatično albanska trdnjava. Ako pade, ako ga obdrže Črnogorci, tedaj pade tudi avtonomija Albanije.

Padeč Skadra pomenja politično restitutio in integrum celega evropskega položaja.

Vse težkoče in nevarnosti, vsa vznemirjenja pričenjajo znova. Struna je tako napeta, da lahko počti vsak hip.

Shod na Poljanah.

Za včeraj zvečer je sklicalo »Napredno politično in gospodarsko društvo za l. mestni (Poljanski) okraj« javen društven shod »Na klavnic«, katerega so se udeležili poleg prebivalcev iz okraja samega tudi prebivalci iz Most in Stepanje vasi, ki so se shoda udeležili, ne da bi bili osebno vabljani.

Shod je otvoril predsednik društva g. Kozak, ki je pozdravil navzoče in pred vsem glavnega govornika državnega poslanca g. dr. Ravniharja, kateremu je dal takoj besedo. Državni poslanec

dr. Ravnihar

je izvajal v svojem govoru sledeče:

Rad sem se odzval vašemu vabilu, ker stojim na stališču, da morajo ostati poslanci vedno v stiku s svojimi volili. To sem obljubil tudi še predno sem bil izvoljen za državnega poslanca. Bilo bi treba govoriti na javnih shodih o mnogih zadevah, ki se tičejo mestne občine ljubljanske, tako na primer

o državni policiji.

Prebivalstvo je državno policijo, lahko rečem, prijazno pozdravilo, le nekaj odpor se je pojavil v občinstvu

proti uniformi te nove oblasti. (Klic: Pikelhaube!) Ta medklic je bil popojnoma pravičen, ker je videti opremljenje s tem pokrivalom, kakor bi nas hoteli po sili spraviti pod prusko nadzorstvo. Upravičeno se govori, da so se Čehi v Pragi lahko uprli proti taki noši, in resnično državna policija v Pragi nima takih pokrival marveč klobuke, kakršne je imela prej naša mestna policija. Slovencem pa se vsiljuje taka noša. (Klic: Skandal!) To so stvari, ki nam, kot zastopnikom osrčja slovenskih dežel ne morejo biti všeč in o katerih je treba izpregovoriti ostro javno kritiko. To se vidi, kakor bi hotela vlada na vsak način že od pričetka ustvariti neko nasprotstvo med občinstvom in novo oblastjo. Mi ne želimo tega, krivda pade edino le na vlado, če se ustvari umetno nasprotstvo. Želim, da se to izpremeni v interesu občinstva in tudi državne policije. Glavni predmet današnjega shoda pa tvori razprava o vodnih silah na Ljubljani.

Električna centrala na Ljubljani.

Prvotno se je bilo v svrhu hitrejšega odtoka vode nameravalo samo poglobiti in zožiti strugo Ljubljane in Gruberjevega kanala. Nastali so pa pomisleki, da bi se vsled tega preveč osušilo ljubljansko Barje ter bi to utegnilo škoditi umnemu obdelovanju rodovitnega sveta, ki ga pridobimo na Barju. Zategadelj se je sklenilo, napraviti jezove, ki bodo zlasti ob plitvi vodi zadrževali hitrejši odtok ter omogočali racionalno namakanje Barja. Ob jezovih nastane potemtakem vsled izdatnega padca precejšnja vodna sila in le samo ob sebi umevno je, ako se je za vodno silo ob jezui pri Ambroževem trgu potegnila ljubljanska mestna občina.

Sedanja mestna parna elektrarna kmalu več ne bo mogla zadoščati zahtevam, ki jih stavimo do nje. — Ljubljana se veča in širi, s tem pa se širi tudi krog odjemalcev električne sile, bodisi da jo potrebujejo v svrhu razsvetljave, bodisi kot gonilno silo pri obrtnih obratih. Mislimi torej moramo, da razširimo sedanjo centralo. Razširiti parno centralo pa bi se reklo, zopet investirati ogromne vsote in z ogromnimi izdatki vzdrževati razširjeno elektrarno. Ob takem po-

ložaju bi sicer z razširjeno parno elektrarno zadostili zahtevam odjemalcev, toda cene električnemu toku ne bi mogli znižati. Zato si ne moremo misliti lepše prilike, kakor se nudi mestni občini z izkoriščanjem vodne sile na Ljubljani. Splošno znana stvar je, da je voda najcenejša gonilna sila. Odpadejo dragoceni parni kotli in odpade draga kurjava. Tako n. pr. samo kurjava v sedanji elektrarni stane okrog 80.000 K na leto. Ob Ljubljani bi torej nastala nova centrala. Zgradba bi stala na mestnem svetu in bi že s tega razloga bili manjši stroški. Veščaki so izračunali, da bi se z izkoriščanjem te vodne sile moglo priklopiti za 300% več motorjev in za 80% več luči, nego do sedaj. In pri tem bi ne bilo čisto nič rabiti sedanje parne centrale. Ta bi ostala samo za rezervo za slučaj, da bi bila suša, ali pa da bi bila prevelika voda v Ljubljani. Na ta način bi bilo mestni občini prihranjenih velikanskih izdatkov. kar bi omogočilo, ne samo, da bi občina v kratkem času amortizirala novo investicijo, ampak, kar je glavno, izdatno znižala cene električnemu toku.

S pomočjo vodne sile bi torej na najvarčnejši način proizvajali električni tok in bi ga zlasti v industrijske in obrtne namene dajali po neprimerno nižjih cenah, nego sedaj. Na drugi strani pa bi mestna občina si še povišala dobiček, ki ga ima danes pri elektrarni. Z eno besedo: bilo bi velikega gospodarskega pomena tako za občino kakor za njeno prebivalstvo, ako se ljubljanski občini izda vodopravno privolilo za izkoriščanje vodne sile v svrhu pridobivanja električne energije. Eminentna dolžnost mestne občine je torej bila, ako se je potegnila za to privolilo in le zahvaliti moramo župana in napredno večino občinskega sveta, da sta pravčasno storila primerne korake. Nasprotno, ako bi tega ne bili storili, bi jih upravičeno zadelo občitanje, da niso vedeli in znali varovati koristi mestne občine in njega prebivalstva. Ako pa so sedaj narasli stroški zlasti vsled potrebe vodopravne razprave, je temu kriv edino le deželni odbor, ki se hoče polakomniti vodnih sil naše Ljubljane.

LISTEK.

Veselega kljunača žalostni roman.

Spisal Rado Murnik.

(Dalje.)

»Kaj pa gospa Lačenpergarjeva?« se je zanimala baronica. »Držala se je prav kisto, kaj?«

»Ojej — kdo bi to opisal! Urša pa jo je gledala tako debelo in neumno kakor tele nov avtomobil. Užalje-na Lačenpergarica pa se je okrenila k meni in zapihala kakor vščipnjen gad: »Kave — ff — pa smetane imam — ff — sama dosti doma. Košamadin!« Pogledala me je strupeno — pa je odšumela. Kako sem se reva ženirala ob tem mučnem prizoru! Najrajša bi se bila pogreznila skozi parket v temno klet. Izprva nisem nio-gla ziniti ne bev, ne mev — saj pa tudi ne bi bilo nič pomagalo.«

»Zdaj pride pa spet Uršula na vrsto, kajne?« se je veselila baronovka Grillenkitzlerjeva.

»Zdaj pa Uršula. Še sem lovila sapo, vendar sem zavpila: »Urša, Urša, kaj si mi spet naonagavila! Tak škandal v moji hiši! V dveh tednih se preseliš od mene, ti pokora grda, ti nadgos, ti... Oponašala sem ji vse, kar mi je prišlo grdega in

slabega na misel — pojedla je vse. To me je srdilo še huje in v svoji strašni jezi sem ji očitala: »Urša, noben diplomat ni tako neumen, kakor si ti!« To je bilo pa celo zabiti Urši preveč! In kaj mi je zabrusilo bedasto dekle v obraz? »Gospa, le počasi,« je žujnjala, »če ne se peljem s prvimi tramvajem k okrajnemu sodišču in vas zatožim zaradi diplomata in razžaljene časti!« Baronica, ali ste slišali že kaj takega?«

»Še nikoli ne. Impertinenca prvega razreda!«

»Akotudi se je kuhala divja jeza v meni, sem se vendar premagala in ji dejala mirno: »Vidiš, Urša, ali vidiš, kako si neumna? Kje pa imaš pričlo? Zaličev brez prič ne velja pri sodišču prav nič. In če ti rečem stokrat na dan, da si trapasta kakor diplomat, nimaš prav nobenega dobička od tega in me ne moreš tožiti.«

Dosti mi je bilo tega pogovora. Popihal sem jo domov. Grillenkitzlerica je bila kriva, da sem odgodil snubitev za jutri. Žalostno taščo bom imel, taščo, ki klepeta najrajša o poslih.

Laetare —

glej zaljubljene pare!

Drugo jutro, v nedeljo 17. marca, sem vstal s škrljančki in se letel izprehajati. Nad zahodnimi hribi so rdeli nežni oblaki. Še nisem videl nobene vijolice; bledezelena trava je še jako kratka. Na osojah je še mnogo ledu in snega. Na leskah in

vrbah vise mačice in abranki. Žabe še spe.

Vrnil sem se domov, pokrtačil izposojeni cilindri in se napotil zopet v Slokavkino vilo. Ob enajstih sem potkal v prvem nadstropju. Bilo je vse tiho. Potkal sem iznova in stopil v mali salon.

Sobica je bila opremljena z dragocenim pohištvom, pa jako neokusno: gospa Slokavka očitno zaničuje enotni slog. V levem kotu pri vratih je stal rjav klavir. Note na pultu so bile odprte in kazale introdukcijo Beethovneve Sonate pathétique. Moja ljubica zna prijetno migati po klavirju. Izredno me veseli, da goji klasično godbo in da ne brenketuza kakšnih omlednih valčkov.

Sedel sem precej dolgo in ponavljal svoj snubaški govor. Gospa Slokavka so zajtrkovali kar v kuhinji. Slišal sem jih, kako so sans gène cmakali in vmes godrnjali nad dekle.

»To je slabo znamenje!« sem se preplašil. »Častitljiva dama bo slabe volje. Toda cilindri je že drugo pot izposojen — nič, le kar pogumno naprej!«

Nehote sem zabasiral po odprtih notah: »Drum! Trará ta rára? — Drum! trará ta rára? — Dr —

Tedaj so se odprla manjša vrata in zagledal sem svojo zlato ljubico Slokavo. Bila je že omita in v kiki-cak; samo sfrizirana še ni bila. O kako fletkana je bila njena čarobna razkuštrana glavica! Brzjavila mi

je par brezličnih poljubov in izginila. Ti presneta punca, ti!

Kar so zaškrpala večja vrata in priirali so gospa mama v veličastni gloriiji jutranje toalete. Bili so precej debeli in težki, na nogah pa so nosili — o kako nobel! — svilnate copate. Pohajala mi je sapa in srce mi je udarjalo, kakor bi za stavo mlatili v prsli.

»Kako dobro, da imam cilindri in oprane rokavice s sabo!« sem si mislil in izpregovoril na glas: »Dobro jutro in dober dan van: nakloni spoštovana Diana in vsi drugi obražtani svetniki!«

Ustavila se je pred mano. Glas mi je trepetal pričo nenavadne noble in elegance te dame, ki je dišala par metrov naokoli po pačuliju. Vendar sem se osokolil in nadaljeval:

»Milostna, poljubljam vam copate! Sveti Hubert pa sveti Anton puščavnik vam pomagajta, da bi imeli vsekar izborni apetit in vedno poln krof in da bi bila vaša cenjena senca zmeraj bolj okrogla in široka, amen!«

Lepše nisem mogel govoriti. Prijazne besede niso nikoli od muh. Tudi na ozlovoljeno gospo Slokavko so vplivale blagodejno in narkotizirale njeno jezo. Mnogo je menda tudi koristil sijajni cilindri in prebele rokavice.

Priklonil sem se. Toliko da nisem padel čez preprogo, ki pa ni bila perzijska. O kako neroden je pošteno

zaljubljen mladenič pričo svoje bodoče tašče! Poljubi! sem ji krempije. Dehteli pa niso po pačuliju, ampak po cikoriiji. Gospa se je prijazno namrdala in odcopatala k zofi, ki je bila tako pisana, da je kar vriskala.

Sele zdaj sem se domislil, da nisem bil oddal niti posetnice niti oznani svojega imena. Požuril sem se, da bi popravil grodo zamudo:

»Prosim, dovolite, milostna, da vam predstavim svojo pohlevno malenkost! Moje ime je Krilatnik, vermologiae universae doctorandus.«

»Me strašno veseli,« je odvrnila, se naslonila na zozo in me gledala kritično. »Prosim, mladi gospod, izvolite sesti in mi razodeti, kaj je povod vašemu nepričakovanemu obisku!«

»Te copate! Te fraze!« sem pomislil. »Slokavka je bila vzgojena gotovo v francoskem zavodu, morebiti celo v Švici!« Držal sem se kakor lipov bog. Bilo mi je, kakor bi mi bil hudoben demon zavozljal jezik. Kar aobene nisem mogel spraviti iz svojega sicer tako dobro namazanega kljuna. Samo vzdihniti sem parkrat in mencial rokavico.

Gospa Slokavka so me motrili osuplo — kaj bi me pa tudi ne? In odprli so svoj častitljivi kljun; pogledal sem jih hvaležno, ker sem upal, da mi z rešilno besedo pomagajo iz mučne zadrege. In nisem se motil, zakaj že so izpustili krilate besede: »Kaj bi pa rada?« (Dalje prih.)

Pozor!